

Text: vypracuj úlohy podľa zadania v učebnici

musela speváčka spievať na pódiu bez prípravy. Zástupca guvernéra banky odcestoval do Japonska.

(ep-zóda, d-stribúcia, v-ceguvernér, -ncident, d-ferencovane, d-sproporcie, -mprovizovať, -nvázia)

Zopakujte si

V slovách cudzieho pôvodu sa zachováva ich **pôvodná výslovnosť** a **pôvodný pravopis**:

– slabiky **de, te, ne, le, di, ti, ni, li** vyslovujeme **tvrd**: **delegát, televízia, nervozita, lečo, dioptrie, tím, nikotín, limit**;

– po mäkkých spoluhláskach môže byť **i** – **citát**, ale aj **y** – **cylinder, cyprušteň**;

– po tvrdých spoluhláskach môže byť **y** – **hygiena, kyklop, gýč, olympiáda**, ale aj **i** – **Himaláje, kino, gitara**.

Po obojakých spoluhláskach sa v slovách cudzieho pôvodu vyskytuje **i** aj **y**:

– **byrokracia, myrha, Pytagoras, rytier, symfónia, zygota, fyziológ**,

– **birmovka, minister, pikap, riviéra, silikón, zinok, fiktívny**.

9. Napíšte prívet pri príležitosti otvorenia besedy

a) s ilustrátorom kníh,

b) so športovcom.

Krátko hosťa poslucháčom predstavte. Použite aj tieto slová:

a) l_teratúra pre mládež, mot_vy; b) l_ga, d_sciplína, fair play, v_talita, t-m.

Keď nájdete zraneného...

Interpunkčné znamienka

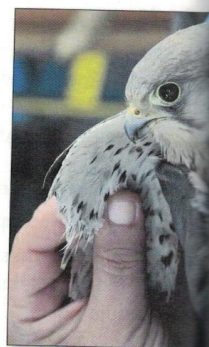
1. a) Prečítajte text. Čo v texte nie je v poriadku? Ako sa vám čítal takýto text?

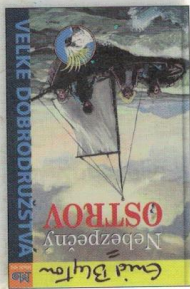
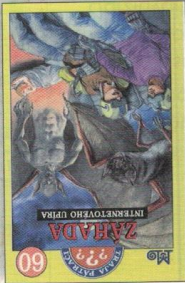
Keď nájdete zraneného...

Samozrejme voľne žijúceho živočícha Alebo opustené mláďa Čo máte v takom prípade urobiť V prvom rade sa nesnažte sami ho odchytiť v snahe pomôcť mu – i zranený živočích vám môže škaredo ublížiť – vycobnúť oko roztrhať kožu a svalstvo pohryzť vás Najlepšie je prísť na pomoc štátnu alebo mestskú políciu najbližšieho poľovníka alebo ornitológa

Zdena Martinová: Darované životy (úryvok)
Preložila Jarmila Krajčovičová

- b) Doplníte chýbajúce interpunkčné znamienka a zdôvodnite ich.
c) Ako hlasom vyjadríme, ak je časť vety oddelená pomlčkami?
d) Aký je rozdiel medzi pomlčkou a spojovníkom? Vysvetlite použitie a spôsob písania.
e) Aký cieľ sleduje text? Ktorý slohový postup sa v ňom uplatňuje?

Čiže sa na hodine literárnej výchovy slovenčínarka pýtala, akú knihu práve
 Tomáš začal prvý Práve som dočítal Thomasa Brezina, ale zabudol som
 As tu, čo aj ja, Neviditeľná bestia, ozval sa Roman a povedal o knihe pár za-
 Pokračovala Eva Dočítala som Najlepšie kamarátky a rozčítanú mám Pyza-
 kto je autorom? spýtala sa pani učiteľka.
 Jacqueline Wilsonová! vachlasne sa ozvali štyri dievčatá, ktoré knihy od
 Wilsonovej priam hltajú.
 Ja teraz čítam Záhadu internetového upíra, povedala som, keď prišiel na
 rade rad, ale najradšej čítam knihy Enid Blytonovej.
 Nehaha! zasmial sa Dominik Ako môžeš čítať také trapošiny? Detektívky,
 A ty, Dominik? spýtala sa učiteľka, lebo bol práve na rade.
 Momentálne nič... a predtým som čítal... habkal a jeho mčanie nemalo kon-
 Dez prestávku som mu povedala Staraj sa o seba a zorientuj sa v žánroch!
 Odbedy mám s jeho posmechom pokoj.
 Čiže, ku ktorému literárnemu žánru patria knihy Enid Blytonovej? Zistite tieto
 informácie i informácie o ďalších knihách na internete.

Príklad (-) sa používa medzi slovami a vetami:
 - vo vete namiesto sponového slovesa: *mladosť – radosť, staroba – choroba.*
 - pri oddeľovaní vsuviek vo vete: *Ranné správy – najčerstvejšie informácie – ho zaujímali naj-
 viac.*
 - pri vypočítavaní jednotlivých bodov:
 Podstatné mená sa delia na:
 - konkrétne,
 - abstraktné,
 - všeobecné,
 - vlastné.
 - no označenie časového rozptatia: 2005 – 2015.
 Pomlčka je dlhšia ako spojovník. Od slov sa **oddeľuje** medzerou.
 Spojovník (-) sa používa:
 - v zložených vlastných menách: *Mária Rázusová-Martáková,*
 - v zložených všeobecných podstatných menách: *propán-bután,*
 - v zložených prídavných menách na vyjadrenie zreteľne vydelených častí: *bielo-modro-
 derenná (zástava),*
 - pri rozdeľovaní slov na konci riadka: *návštev-ník,*
 - no priloženie pädovej alebo slovo tvornej prípony k iniciálovým skratkám: v TANAP-e.
 Spojovník je kratší ako pomlčka, **neoddeľuje** sa medzerami.

Zopakujte si

Úvodzovky sa používajú:

- na označenie priamej reči: „Vrátim sa skoro,“ povedala.
- na začiatku a na konci doslovných citátov: V knihe Štylistika sa hovorí: „Kultúra jazyka na dnešnom vývinovom stupni spočíva v priliehavom a vhodnom, to jest štylisticky správnom vyjadrovaní.“
- pri uvádzaní výrazov, ktoré hovoriaci používa v inom než bežnom význame: Bobry „stínajú“ stromy tak, že ohlodajú kmene svojimi ostrými zubmi.

4. a) Potichu si prečítajte úryvok z populárnej piesne. V mysli si doplňte interpunkčné znamienka a potom verše predneste.
- b) Hoci súčasná poézia niekedy neuplatňuje interpunkciu, povedzte, čo by ste vo veršoch opravili alebo doplnili.

Laura

*decembrové dni sú ostré ako hroty hrebeňa
zimný vietor češe ťa – si zrazu bez mena
v električkách ľudia mlčia ako veci na páse
večer doma každý zistí že nikoho nenašiel
a ty si dávaš po tme slúchadlá
nikto sa ťa nepýtal – ty si uhádla
keď si ťa hudba privinie
tak všetko zlé pomínie
prikry sa láskou a počúvaj:*

Refrén:

*laura skry sa do tejto piesne
laura nikto ti ublížiť nesmie
jediný domov je pieseň*

Michaela Pašteková

- c) Vypíšte básnické prostriedky, ktoré vás najviac zaujali, a určte ich druh.

Zopakujte si

Interpunkčné znamienka: bodka (.), výkričník (!), otáznik (?), čiarka (,), bodkočiarka (;), dvojbodka (:), úvodzovky („...“), pomlčka (–), spojovník (-), tri bodky (...), apostrof (’), zátvorky (), lomka (/).

Lomka sa píše – v odborných textoch medzi variantnými výrazmi:

- slovtvorná prípona -ár/-ar/-iar,
- na vyjadrenie vzťahu dvoch veličín: spotreba 6 l/100 km (šesť litrov na 100 kilometrov).

5. a) Vymyslite a napíšte báseň. (Nemusí sa rýmovať, môže byť bez interpunkčných znamienok. Na krajinu za oblokom sa pozrite, ako keby ste robili zábery fotoaparátom. Voľne píšete slova verše. Pridajte „zábery“ svojich pocitov.
- b) Svoje básne nahlas predneste. Rady, ako predniesť báseň: Čítajte pomaly a precíteno. Vžite sa do nálady básne. Udržavajte očný kontakt s poslucháčmi.

- 14. Co by mal řečník dodržet?
 - A. očný kontakt a vhodné uplácení zvukových vlastností řeči
 - B. spisovnou výslovnost a svižné tempo
 - C. přesný začátek a familiární přístup
 - D. melodii viet, prestávky
- 15. Které jazykové prostředky dokazují, že ide o slavnostný prejav?
 - A. veľko podstatných mien
 - B. odvrazné pomenovania
 - C. pomlčky
 - D. veľmi dlhé veti
- 16. Ako sa nazýva slohový útvar v ukážke?
 - A. slavnostný prejav
 - B. rozprávanie
 - C. prívet
 - D. oznámenie o narodení dieťaťa
- 17. Ktorému jazykovému štýlu text patrí?
 - A. hovorenému
 - B. publicistickému
 - C. rečníckemu
 - D. umeleckému

*... a keďže táto je vaša budúcnosť...
 ... pre vás je to ťažba, ideál, pre ne skutočnosť. Čítate nehovorňa, ale ich oči sú ako obloha
 ... vaša láska k životu. Je vám odmenou i darom: odmenou za lásku, s akou ste ho očakávali
 ... keď držíte na rukách svoje provodené detky a synčekov, spoločne prežívate jednu z tých
 ... keď sa stalo najhľadšou súčasťou vášho
 ... vášim darom života.
 ... milovania. Vlastnia hodnoty, ktoré bývajú dospelým odopreté.
 ... pre nás je to ťažba, ideál, pre ne skutočnosť. Čítate nehovorňa, ale ich oči sú ako obloha
 ... Sív sa z nich usív jarmej prírody a prenáha vás pocit, že ste pri pravomí knásky, pred
 ... Vaše deti sú i vaša budúcnosť...
 (unvok)*

... prednesie ako reklamu v televízii. Ktoré zvukové vlastnosti reči budú prehnané,

Teraz máte pravú šancu!

Zacis byt jedinečni?

... v počítačovom programe vytvoríte propagačný text - reklamu na vianočný darček (kniha, film). Uvedte, kde, kedy, ako, za koľko sa dá kúpiť... Použite rozličné druhy viet.

5. Ktorá z možností uvádza názvy básnických prostriedkov v správnom poradí?
prameň krásy; ich oči sú ako obloha popísaná hviezdami; prah čistoty; vpisujú sa do vedomia
- A. epiteton, metafora, prirovnanie, personifikácia
 B. prirovnanie, personifikácia, metafora, metafora
 C. metafora, metafora, personifikácia, prirovnanie
 D. metafora, prirovnanie, metafora, personifikácia
6. V ktorej z možností nastáva vo všetkých prípadoch spodobovanie?
 A. hlboko, prvorodené, odmenou i darom, za lásku, vaše deti
 B. v živote, vlastnia, túžobne, vášho, do vedomia, na rukách
 C. vpisujú sa, z takýchto chvíľ, najhlbšou, k životu, pred prahom
 D. z nich, pri prameni, všetci, očakávali ste, s akou
7. V ktorej z možností **sa nevysloví** vo všetkých slovách mäkko slabika *de, te, ne, le, di*,
 A. nehovoria, pri prameni, vaše deti
 B. držíte, ideál, nezdolateľnej
 C. v živote, túžobne, svedectvom
 D. najhodnejšie, z nich, očakávali ste
8. Ktorá časť prejavu v ukážke chýba?
 A. oslovenie B. úvod C. jadro D. záver
9. V ktorej z možností je správny pravopis?
 A. Vaše deti sú i vaša budúcnosť...
 B. Vaše deti sú i Vaša budúcnosť...
 C. Vaše deti sú i vaša budúcnosť...
 D. Vaše deti sú i vaša budúcnosť...
10. Prečo sú vo vete čiarky?
Dnes, milí rodičia, keď držíte na rukách svoje prvorodené dcéry...
- A. ide o viacnásobný vetný člen
 B. ide o oslovenie
 C. ide o vsuvku
 D. ide o časticu

